

DR
**K3NC2R1
HUS4T**

DR
**Symfoni
Orkestret**
*Danish National
Symphony Orchestra*

Torsdag 12. januar 2017 kl. 19.30

**LÉONIE SONNINGS
MUSIKPRIS 2017**

DR SymfoniOrkestret

Leonidas Kavakos, solist & prismodtager

Fabio Luisi, dirigent

**PRO
GRAM**

Torsdag 12. januar kl. 19.30

DR Koncerthuset
koncertsalen

DR SymfoniOrkestret

Fabio Luisi
dirigent

Leonidas Kavakos
violin

Soo-Jin Hong
koncertmester

Koncerten sendes direkte
i P2 koncerten og
genudsendes søndag
15. januar kl. 12.15

Koncerten optages til TV.
Første del af koncerten sendes
på DR K søndag 19. marts kl.20,
anden del sendes
søndag 26. marts kl. 20

Mød Musikken
Der er koncertintroduktion
kl. 18.30 i koncertsalen med
P2-værten Rie Koch, der
fortæller om programmet og
interviewer medvirkende fra
koncerten.

I koncertpausen vil der være
cd-salg i foyeren, hvor publi-
kum har mulighed for at købe
cd-udgivelser med bl.a. Leoni-
das Kavakos.

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685-1750)
Violinkoncert, d-mol, efter BWV 1052 (ca. 1738)

- 1 Allegro
- 2 Adagio
- 3 Allegro

Varighed: ca. 24'

ALBAN BERG (1885-1935)
Violinkoncert (1935)

- 1a Andante
- b Allegretto
- 2a Allegro
- b Adagio

Varighed: ca. 22'

PAUSE (30')

RICHARD STRAUSS (1864-1949)
Don Juan, TrV 156, op. 20 (1888)

Varighed: ca. 17'

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)
Violinkoncert, D-dur, op. 77 (1878)

- 1 Allegro
- 2 Adagio
- 3 Allegro

Varighed: ca. 38'

**OVERRÆKKELSE AF
LÉONIE SONNINGS MUSIKPRIS 2017**

Ved Esben Tange, formand for Léonie Sonnings Musikfond

Sonning og violinerne

Violinisternes kongerække

Af Esben Tange

Leonidas Kavakos bliver nu en del af en eksklusiv række af violinister, der har modtaget Léonie Sonnings Musikpris. Esben Tange fortæller her om de fire legendariske violinister, der tidligere har modtaget prisen

Yehudi Menuhin (1916-1999)

Fotografi af Yehudi Menuhin med håndskreven hilsen til Léonie Sonnings Musikfond

"I dag har du igen bevist, at der er en Gud". Sådan lød det fra relativitetsteoretikeren og violinisten Albert Einstein til den 13-årige Yehudi Menuhin, efter at han i 1929 debuterede i Berlin med et overmenneskeligt program, bestående af violinkoncerter af Bach, Beethoven og Brahms. Yehudi Menuhin var som ung et vidunderbarn og blev hurtigt en megastjerne. Da han første gang spillede i København i 1947 mødte der 7.000 mennesker op i Forum for at høre Menuhin spille Beethovens violinkoncert.

Siden blev Menuhin mere og mere optaget af etiske og politiske spørgsmål, og da han i 1972 i en koncert med DR SymfoniOrkestret fik Léonie Sonnings Musikpris, sagde han i sin takketale efter at have spillet Bartoks 2. violinkoncert med Herbert Blomstedt: "Hvis mennesket kunne tilegne sig de tanker og den moral, der rummes i Beethovens eller Bartoks musik, så ville en verden i fred være mulig."

Efter koncerten skrev Robert Naur i Politiken at Menuhins fremførelse var "beundringsværdig for klarhed i passagespillet og for høje passager, der står næsten som selvlysende i rummet. Åndfuldt mesterskab."

Isaac Stern (1920-2001)

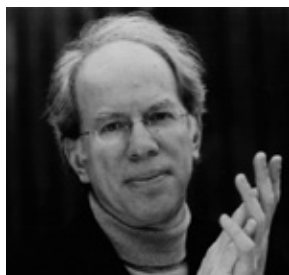

Da amerikanske Isaac Stern i 1982 fik Léonie Sonnings Musikpris i en stopfyldt Tivolis Koncertsal, var temaet fortsat verdensfreden. Jødiske Isaac Stern, der var født i det daværende Sovjet og emigreret med sin familie til USA, levede i en tid præget af Den kolde Krig, og i det spil tog Isaac Stern ubetinget freden og forsoningens parti. I 1979 rejste han til Kina for at introducere vestlig klassisk musik for en nation, der i årtier havde isoleret sig fra resten af verden. Mødet blev dokumenteret i *Fra Mao til Mozart: Isaac Stern i Kina*, der i 1981 fik en Oscar for den bedste dokumentarfilm.

Ved priskoncerten, der blev transmitteret direkte i både radio og TV, spillede Isaac Stern både Bartoks violinkoncert nr. 1 og Bruchs violinkoncert nr. 1. Efter koncerten skrev Hansgeorg Lenz i Information, at Isaac Stern spillede Bruch "som en ovenud sensitiv routinier", hvor hvert øjeblik blev som en opdagelse for publikum, og i sin takketale sagde Isaac Stern, at den klassiske koncert er "en kærlighedserklæring mellem sal og scene... Vi skal håbe på en smule fred, vi skal diskutere, om der skal spilles lidt langsommere eller lidt hurtigere, i kærlighed, ikke med våben."

Besøger man i dag en af verdens mest legendariske koncertsale, Carnegie Hall i New York, støder man også på Isaac Sterns navn. Da der i 1960'erne var planer om at rive koncertsalen ned, stillede han sig i spidsen for en protestgruppe, der sikrede koncertsalens overlevelse. Siden blev den store sal i Carnegie Hall opkaldt efter Isaac Stern.

Gidon Kremer (født 1947)

"Kjolesættet virker lidt som en joke," skrev Birgitte Grue i Aktuelt i forbindelse med at den lettiske violinist Gidon Kremer fik Léonie Sonnings Musikpris i 1989. Ganske vist var Gidon Kremer i de år en tiljublede violinstjerne, men han fik netop prisen for *ikke* at leve op til konventioner om, hvordan en klassisk musiker agerer. I den officielle motivering lød det: "Gidon Kremer er ubestridt en af tidens store virtuoser, men har holdt sig fri af kommerciel virtuos holdning... Han har med sin helt personlige udførelse af såvel ældre som nutidige værker været med til at modvirke den stagnation og overfladiskhed, som truer den klassiske musiktradition."

Helt i forlængelse af motiveringen insisterede Gidon Kremer på at spille Alfred Schnittkes moderne violinkoncert nr. 4 ved priskoncerten med Det Kgl. Kapel i Tivolis Koncertsal og gav dermed en begmand til arrangørerne og orkestret, der hellere havde set et mere klassisk program. Publikum var ellevilde og koncerten, der med Politikens ord var præget af ”djævelsk spil med kropslig nærhed”, blev en triumf for både Kremer og Schnittke.

Gidon Kremer, der som sovjetborger i 1980 hoppede af og slog sig ned i Vesten, er dog ikke kun den nye musiks mand. Han spiller også det traditionelle violinrepertoire, men vel at mærke på sin egen måde. Det var tilfældet da han – også i 1989 – indspillede Mozarts violinkoncerter med Wiener Filharmonikerne ledet af Nikolaus Harnoncourt.

Anne-Sophie Mutter (født 1963)

Kort tid efter at Herbert von Karajan opdagede den purunge Anne-Sophie Mutter og indspillede Mozarts violinkoncerter nr. 3 og 5 med den 15-årige, tyske violin-skønhed, blev hun en darling i den klassiske musikverden, og hun fik også hurtigt mange danske beundrere. Netop det bemærkede Anne-Sofie Mutter også, da hun i 2001 – godt 20 år efter – fik Léonie Sonnings Musikpris. Ved et pressemøde inden priskoncerten sagde hun: ”Det er sjældent at opleve en sådan intensitet blandt publikum som hos det danske, der trofast har fulgt mig.”

Kærligheden fik dog ridser i lakken ved priskoncerten, hvor Anne-Sophie Mutter spillede et sonateprogram i Tivolis Koncertsal en mørk februaraften. Midt i Faurés violinsonate brød Anne-Sophie Mutter af og irettesatte det storhostende publikum og siden hen – ved et ekstrasnummer af Kreisler – ønskede hun tilhørerne et bedre helbred næste gang hun gav koncert i Danmark.

Både dengang og nu forlanger Anne-Sophie Mutter det perfekte af sig selv, og hun forventer det samme af publikum. I sin anmeldelse i Information beskrev Anders Beyer Anne-Sophie Mutters helt særlige mesterskab: ”Mutter vil styre og have overblik... det forunderlige er imidlertid, at der ud af kontrollen siver udtryk ud gennem sprækkerne i det musikalske bygningsværk. Udtryk, som virker så meget mere voldsomt, fordi det fungerer som en surprise eller mentalt ryk i det musikalske flow.”

Yderligere oplysninger:
www.sonningmusik.dk
og bogen Steen Frederiksen:
Pris på musikken

Solist & prismodtager

Leonidas Kavakos

• **Leonidas Kavakos**

- **Græsk violinist og dirigent, født 1967 i Athen**
- **Vinder af Sibelius-konkurrencen i Helsinki 1985**
- **Verdensomspændende karriere som solist, kammemusiker og de senere år også som dirigent**

Årets modtager af Léonie Sonnings Musikpris er den græske violinist Leonidas Kavakos – en af verdens mest raffinerede og personlige musikere på sit instrument.

Leonidas Kavakos er født i 1967 i en græsk musikerfamilie af folkemusikere og klassiske musikere. Han begyndte tidligt at spille, og hans talent udviklede sig eksplosivt. 12 år gammel blev han som den yngste nogensinde optaget i EU's Ungdomsorkester. Senere studerede han i USA, og han slog igennem, da han som ganske ung vandt Paganini-konkurrencen i Genova og Sibelius-konkurrencen i Helsinki.

Efter at have vundet Sibelius Konkurrencen skabte Kavakos sensation, da han i 1990 indspillede Sibelius' violinkoncert, både i den velkendte version og – med særtilladelse fra Sibelius-familien – i dens førsteudgave. Sibelius' violinkoncert er blevet Kavakos' signaturværk, og det var også Sibelius, han spillede i 2015 ved sin første optræden her i Koncerthuset.

Leonidas Kavakos har gennem årene været solist hos alle verdens førende orkestre som f.eks. Wiener Filharmonikerne, New York Filharmonikerne, Berliner Filharmonikerne og London Symfoniorkester, og han står i dag på toppen af sin solistkarriere. I 2014 blev han kåret til *Artist of the Year* af tidsskriftet *Gramophone* på baggrund af sine fremragende indspilninger af Brahms' violinkoncert og Beethovens violinsonater. Hans seneste album hedder *Virtuoso* og demonstrerer – ikke uventet – virtuositet på allerhøjeste plan.

De senere år har Leonidas Kavakos taget fat på en parallel karriere som dirigent. Sidste år dirigerede han DR SymfoniOrkestret for første gang, og i den rolle vender han tilbage i 2018. Men i aften gælder det solisten Kavakos, og med sig har han som sædvanligt sin Stradivarius-violin fra 1724. Det er dog første gang, at han spiller tre violinkoncerter ved samme koncert!

Dirigent

Fabio Luisi

- **Fabio Luisi**
- **Italiensk dirigent, født 1959 i Genova**
- **Chefdirigent for DR SymfoniOrkestret**
- **Er desuden chefdirigent for Zürich Operaen og førstedirigent ved Metropolitan Operaen i New York**

Den italienske dirigent Fabio Luisi tiltrådte sidste år posten som chefdirigent for DR SymfoniOrkestret. Det misunder man os nok i mange lande, for Luisi er en af verdens bedste – en knivskarp, kræsen musiker, der kompromisløst stræber efter at opnå det ypperste. ”Fabio Luisi er enormt fokuseret”, siger orkesterchef Kim Bohr, ”og han kommer med en kæmpe erfaring fra verdens største scener. Han er på topniveau og går 100 procent ind i musikken, hvor han kan gøre en forskel.”

Fabio Luisi, der fylder 58 på tirsdag, er født og uddannet i Genova. Han deler sin karriere mellem opera og orkestermusik – og mellem USA og Europa. Han har nemlig også to stillinger i operaens verden som chefdirigent for Zürich Operaen og som førstedirigent ved Metropolitan Operaen i New York. Tidligere har Fabio Luisi været operachef på Dresdens fornemme Semper Opera og chefdirigent for bl.a. Wiener Symfonikerne, Leipzig Radiosymfoniorkester og Dresdens Statskapel.

Der er lavet langsigtede planer for Luisis arbejde med DR SymfoniOrkestret de kommende år. I næste sæson dirigerer han dansk musik og værker af bl.a. Mahler, Richard Strauss og Bruckner. Det er et repertoire, der ligger ham meget nær, og som kræver netop den virtuose teknik og det røntgensyn på de farvestærke partiturer, som Luisi besidder.

DR SymfoniOrkestret og Fabio Luisi mødte hinanden første gang i 2010 – ”og jeg har elsket orkestret lige siden”, siger han. For orkestret er koncerterne med Luisi altid højdepunkter, der med stor spænding bliver set frem til. ”Han har så meget ro, selvværd og respekt for musikken, at han ikke lader sin egen personlighed stå i vejen,” siger DR SymfoniOrkestrets solofløjtenist Ulla Miilmann om Fabio Luisi.

Johann Sebastian Bach

Violinkoncert, d-mol

Af Jens Cornelius

Ingen ved, hvor mange violinkoncerter Bach komponerede. Mange af hans værker er nemlig gået tabt, siden de blev skrevet for 300 år siden. Bevaret er to violinkoncerter samt den betagende dobbeltkoncert for to violiner, men at der har eksisteret flere, er der ingen tvivl om. Sjovt nok er det Bachs genbrug af sin egen musik, der har reddet nogle af de forsvundne violinkoncerter.

.....
**Allerede i slutningen af
1800-tallet opdagede man,
at der befandt sig en
violinkoncert 'indeni' Bachs
cembalokoncert i d-mol**
.....

Mange år efter at Bach havde skrevet violinkoncerterne (det var som ung mand, da han var hofmusiker i Köthen og Weimar) fandt han dem frem igen og forvandlede dem til cembalokoncerter. Og de cembalokoncerter har man heldigvis bevaret i hans eget manuskript. En af dem er koncerten i d-mol, som er på programmet i aften.

Musikforskere kan se på noderne, at solostemmen ligner noget, der er skrevet til at spille på violin. Uden alt for mange problemer er det derfor muligt at arrangere musikken 'tilbage' og forvandle den til den violinkoncert, den engang var.

Bach selv har ikke været i tvivl om, at violinkoncerten i d-mol var musik af bedste kvalitet. Inden han i 1730'erne forvandlede den til en cembalokoncert, havde han allerede genbrugt satserne i nogle af sine kirkekantater. Violinudgaven understreger kun de enestående træk fra hans kunst: det tæt vævede kontrapunkt, det geniale arbejde med motiverne og den koncentrerede karakteristik af satserne. Dertil en meget virtuos rolle til solisten – som dog ikke skal skygge for 'sagen': den rene, stærke og helt abstrakte musik.

Alban Berg

Violinkoncert

Alban Berg døde pludseligt af en blodforgiftning, blot otte måneder efter sin 'engel', Manon Gropius

Alban Bergs violinkoncert udsprang af en tragedie: Kort efter at Berg havde modtaget en bestilling på en ny violinkoncert, fik han budskabet om den 18-årige Manon Gropius' død. Pigens forældre, Alma Mahler og arkitekten Walter Gropius, hørte til Wiens kulturelite, og Berg og hans hustru havde nærmest betragtet den unge pige som deres egen datter. Rystet over hendes død gav Berg violinkoncerten undertitlen *Til minde om en engel*.

Violinkoncerten er i to satser, der hver består af to kontrasterende dele. Første sats begynder blidt som en kærlig beskrivelse af et yndefuldt og blomstrende væsen, og også anden halvdel af satsen fortæller om livets lyse sider. Alban Berg citerer en østrigsk folkemelodi, og musikken kommer nærmest til at danse vals.

Anden sats er meget voldsommere, og fortvivlelsen hober sig op. Efter et dramatisk klimaks kommer trøsten som sendt fra oven: Stille hører man Bachs salme *Es ist genugsnige* sig ind i musikken. Salmen begynder i solovioline og fortsætter som en dialog med klarinetterne. Berg har ligefrem skrevet salmeteksten ind i partituret: "Det er nok. Jeg farer med fred til Himlens hus." Med disse skjulte trøsteord falder violinkoncerten til ro.

Grunden til at Bach kan finde vej ind i Alban Bergs atonale musik er, at salmemelodiens fire første (meget særprægede) toner er de samme som de sidste fire toner i den tolvtonerække, Alban Berg har lagt til grund for hele sin koncert. Berg har med andre ord 'fundet' Bachs symbolske salme i sin egen musik.

Richard Strauss

Don Juan

Fire af Strauss' symfoniske digtninger handler om mænd fra litteraturen: *Don Quixote*, *Macbeth*, *Till Eulenspiegel* og *Don Juan*

En Don Juan - sådan en kender vi nok allesammen. En specialist i forførelsens kunst, en rigtig 'Don Johansen'. Mozart komponerede en hel opera om ham og Søren Kierkegaard beskrev ham i *Forførerens Dagbog*. Endnu en fortolkning af den evige forfører hører man i Richard Strauss' symfoniske digtning *Don Juan* fra 1888.

I Strauss' værk møder man fra første tone den frembusende og skamløse elsker. Don Juan præsenterer sig med et hovedtema, der er uimodståelig virilt. Derefter følger man hans møder med to kvinder.

Den første kærlighedsscene indledes af en forførerisk soloviolin. Musikken udvikler sig til et erotisk klimaks, hvorefter Don Juan hurtigt er ude af sengen igen og på vej til næste kvinde. Temaet fra indledningen vender tilbage for at beskrive forførerens evige jagt.

Den anden affære er mere lidenskabelig og tragisk, og kvinden er fortvivlet over at blive forladt af sin casanova. En klagende obo er lyden af kvindens sorgfulde sang, men hun verfes væk af horntemaet, Don Juans heltesignal, som man blev præsenteret for i begyndelsen.

Næste episode foregår ved et maskebal, hvor Don Juans humør når nye højder. Men højt at flyve, dybt at falde: En lammende selverkendelse rammer ham, og han styrter ned i et depressivt mørke. Først da han udfordres til duel, vågner han igen til dåd. Don Juan vinder duellen, men sejren kan ikke redde ham fra livsløgnen.

Don Juan erkender, at han er et hult og svigagtigt menneske. Det viser Strauss os med en generalpause hen mod slutningen af værket, hvorefter musikken skifter til mol og forsvinder i tomhed. Don Juan har spillet fallit som menneske, og kun døden kan give ham fred.

Johannes Brahms

Violinkoncert

.....
**Brahms skrev også en dobbelt-
koncert, hvor både en violin og
en cello er soloinstrumenter**
.....

Et afbrudt venskab blev helet, da Brahms skrev sin violinkoncert. Musikken var en udstrakt hånd til hans gamle ven, violinisten Joseph Joachim. De var gledet fra hinanden, men kunne ikke undvære hinanden som kammerater og musikalske sparringspartnere.

Samarbejdet blev noget af en prøvelse for de to stærke personligheder. Joachim var opsat på, at violinkoncerten også skulle være hans, mens Brahms som altid var frygtelig stædig. Brahms gav dog Joachim frie hænder til at lave solokadencen i første sats.

Brahms' violinkoncert har ligesom koncerten af hans forbillede Beethoven en enorm størrelse (ca. tre kvarter) og også samme ramme: en massiv førstesats, en sfærisk andensats og en rustik finale. Formatet slås an allerede i førstesatsens gevaldige orkesterindledning. Da solisten sætter ind, har musikken drama mellem ømhed og patos allerede udviklet sig langt.

Anden sats har igen en lang indledning, hvor violinisten slet ikke spiller. I stedet hører man en guddommeligt smuk obosolo. Ironisk nok er det et af koncertens højdepunkter!

Til sidst en livskraftig finale præget af ungarsk folkemusik, der var højeste mode i Wien på Brahms' tid. Men finalesatsen i violinkoncerten er også en hilsen til Joseph Joachim, som var født i Ungarn og selv havde komponeret en violinkoncert i ungarsk stil.

Brahms, Joachim – og Beethoven. En fornem trio! Da Joseph Joachim uropførte Brahms' mesterværk, understregede han slægtskabet ved at spille Beethovens violinkoncert umiddelbart inden. Den pointe fangede Wiens publikum godt, og violinkoncerten blev en af Brahms' største triumfer.

HVAD, HVOR OG HVORDAN I DR KONCERTHUSET

Restauranten: Supplér din koncertoplevelse med en hyggelig og lækker middag i DR Koncerthuset's Restaurant. På www.drkoncerthuset.dk kan du læse mere om restauranten og månedens menu. Det er nødvendigt at reservere bord i forvejen, og det kan gøres på e-mail: book1bord@dr.dk eller telefonisk på 35206360 (hverdage 12-16).

Garderoben er bemandet, gratis og befinder sig i foyeren. Af sikkerhedshensyn er det ikke tilladt at medbringe overtøj og store tasker i koncertsalen.

Pausedrinken kan bestilles og forudbetales i baren inden koncerten – så står den klar til dig i pausen.

ZERVED: På koncertdagen kan du også købe din pausedrink ved hjælp af en smartphone:

1. Download gratis "Zerved" (via app-store eller Google Play)
2. Bestil og betal
3. Hent din drink i vores "Zerved-bar"

Parkeringen: Vi har fået nyt parkeringssystem, der er forudbetalt. Det vil sige, at man køber en P-billet i billetautomaten til et bestemt tidsrum og placerer den synligt i forruden på bilen. Det er ikke længere muligt at forudbetale sin parkering inde i DR Koncerthuset.

Rundvisninger: DR har en række rundvisnings-tilbud og tilpasser gerne rundvisninger efter dine behov. Besøg www.drkoncerthuset.dk.

Udlejning/konferencer: DR Koncerthuset danner en unik og professionel ramme om ethvert arrangement. Læs mere på DR Koncerthuset's hjemmeside eller kontakt os direkte på email: lejkoncerthuset@dr.dk.

Gruppearrangementer: DR Koncerthuset kan altid skræddersy et gruppearrangement til dig, fx en middag med rundvisning og efterfølgende koncert. Du kan kontakte os på 35206100 eller på email: gruppesalg@dr.dk og få et uforpligtende tilbud.

FÅ NYHEDER OM DR KONCERTHUSET

Nyhedsbrevet: Få alle nyheder om kommende koncerter, konkurrencer og specialtilbud direkte i din indbakke. Tilmeld dig på www.drkoncerthuset.dk.

Facebook: Koncerthuset Klassisk er også på Facebook. Her kan du få krydderier til din koncertoplevelse, kommentere, stille spørgsmål og få svar med det samme. Følg os på www.facebook.com/drkoncerthuset.

DRs koncertvirksomhed støttes af blandt andre:

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til Almene Formaal
Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
Knud Højgaards Fond
Augustinus Fonden
Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat
Beckett-Fonden
Statens Kunstfond
Oticon Fonden